

Nederland tussen 1815 en 1907

Willem I 1815-1840

Willem II 1840-1849

Willem III 1849-1890

Wilhelmina 1890-1948

Politiek

Grote verandering(en)

– Koninkrijk Holland – Koninkrijk der Nederlanden

Grondwet 1815

Grondwet 1848

Crisis 1866-1867

Herziening 1887

1815

Frustratie België: 1830

Beeld-zelfbeeld:

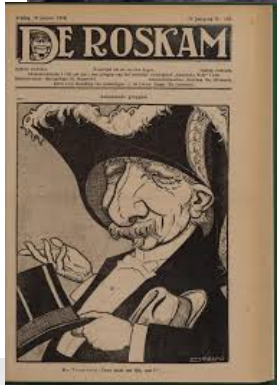
*Teruggrijpen op roemrijk
verleden*

Engeland als hoeder?

Duitsland op de loer?

Sterk gericht op Indië

Politiek

1815-1848

Conservatief versus Liberaal

Ná 1848

opkomst 'partijen'

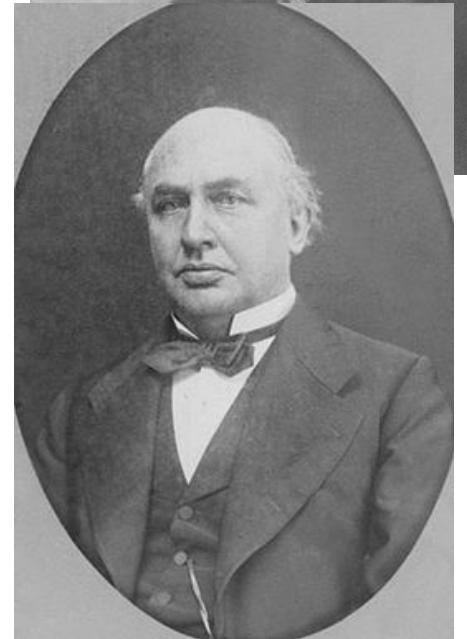
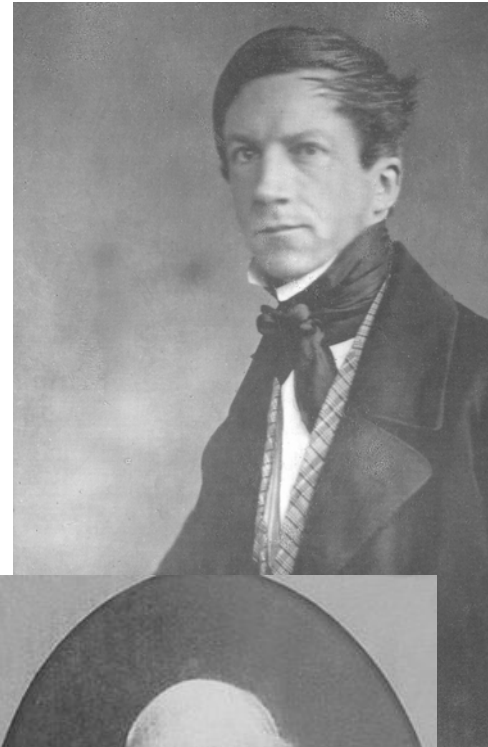
Katholieken, ARP,

Liberale stromingen,

Anarchisme, syndicalisme,

Sociaal-democratie

censuskiesrecht
districtenstelsel

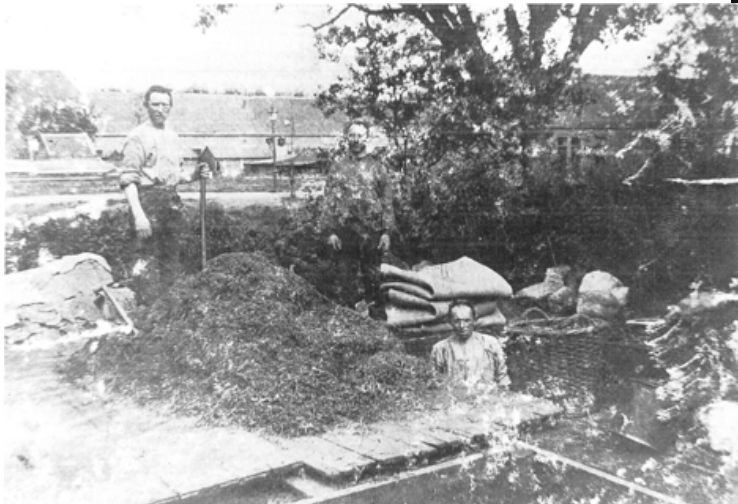

De sociale quaestie

De burgerij en de sociale 'quaestie'

De burgerij probeerde de sociale kwestie op de lossen met een *beschavingsoffensief*

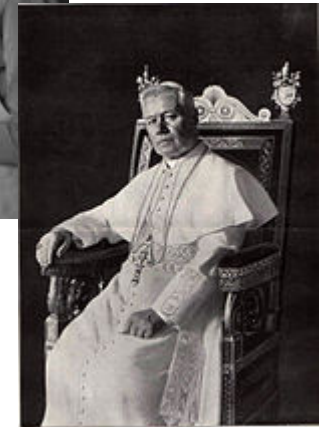
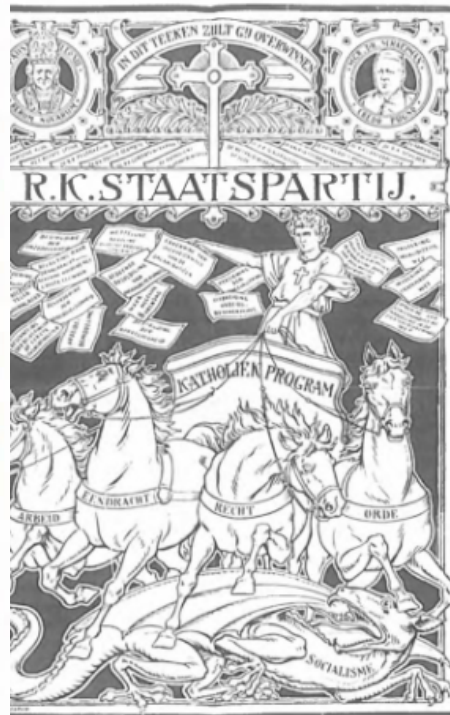
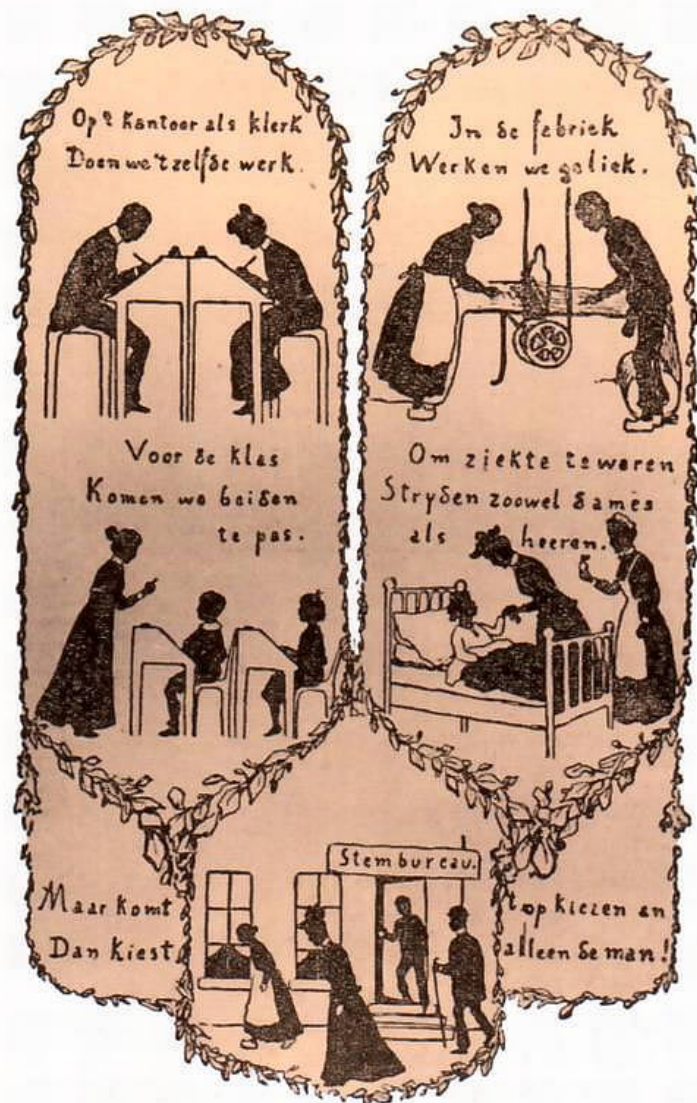
- Er ontstonden liefdadigheidsverenigingen die de armen steunden (naast 'kerkelijke' instellingen)
- Aandacht voor en discussies over de gevolgen van economisch liberalisme en vooral over kinderarbeid
- In 1874 kwam de eerste sociale wet tot stand: *het kindernetje van Van Houten* (het verbod op het in dienst hebben van kinderen onder de twaalf jaar. Gold vooralsnog alleen voor fabrieken)

De sociale questie

- Slechte woonomstandigheden
- Slechte arbeidsomstandigheden,
- vrouwen- en kinderarbeid
- hongerlonen
- massale werkloosheid

Pope Pius X

De katholieke emancipatie en de Tegenbeweging.

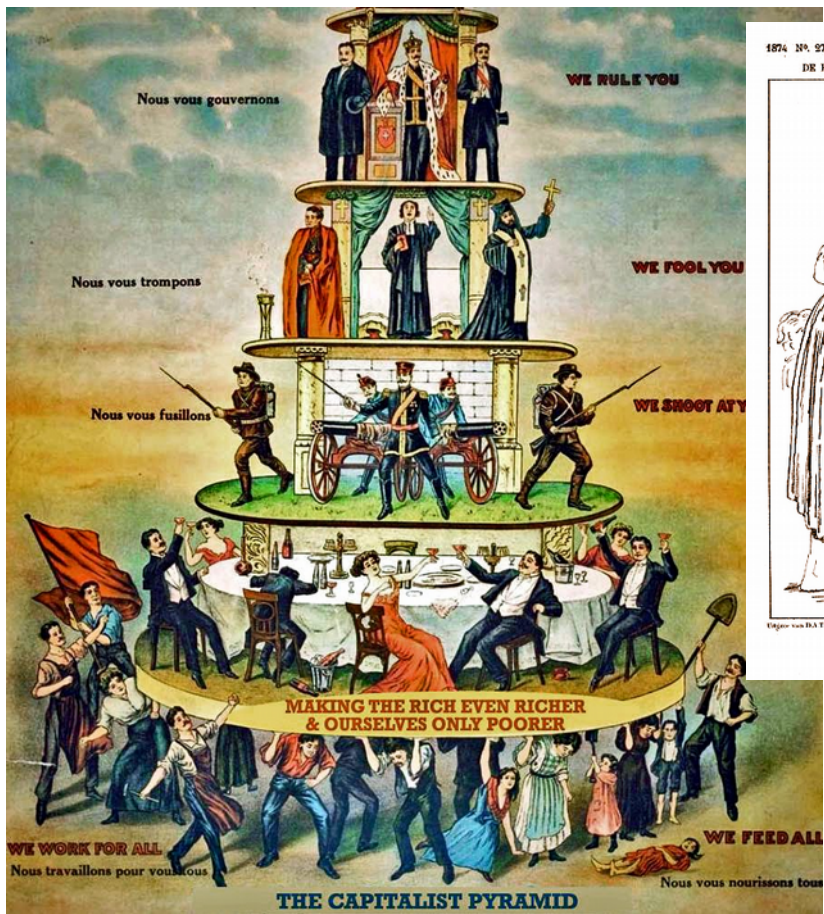
Samen over: kiesrecht, onderwijs.

Geheel apart over organisatie van de achterban.

Organische maatschappijvisie

Eerste kenmerken verzuiling.

Sociale wetgeving

- Parlementaire enquête naar arbeidsomstandigheden in fabrieken brengt misstanden aan het licht (Regout)

Gevolgen:

- **Arbeidswet** (1889): werkdag voor vrouwen en jongeren max. 11 uur + verbod op nachtwerk
- **Ongevallenwet** (1901): uitkering bij arbeidsongeschiktheid
- **Woningwet** (1901): bevorderen van de bouw van volkswoningen

± 1866

**Verovert Bismarck Europa?
Ook Nederland de klos?**

**20.000
choleradoden**

Schoolstrijd!

runderpest

Multatuli
**MAX
HAVELAAR**

*of de koffieverlengen der
Nederlandsche
Handel-Maatschappij*

AD. DONKER/ROTTERDAM

In de Uilenburgerstraat werden veel huizen voor bewoning afgekeurd en onbewoonbaar verklaard. Door het totale gebrek aan hygienische voorzieningen en de opeengestapelde mensenmassa's die hier moesten leven, tierden ziektes hier welig. Zo kwam de oogziekte trachoom voor bij 80% van de bevolking voor, met als gevolg dat velen aan een of twee ogen blind werden.

De foto is gemaakt door de fotograaf van de Dienst Volkshuisvesting van de gemeente Amsterdam, waarschijnlijk vlak voor de sanering.